

*„Új könyvtár virul itt,
tele rendbe rakott tudománnyal.
Fontos, hogy mindent nyitva találj odabent.”*

Tudomány és kutatás a Klimo Könyvtárban

A Pécsi Egyetemi Könyvtár kiadványai 13.

*„Új könyvtár virul itt, tele rendbe rakott tudománnyal.
Fontos, hogy mindent nyitva találj odabent.”*

TUDOMÁNY ÉS KUTATÁS
A 240 ÉVES KLIMO KÖNYVTÁRBAN

A 2014. október 16–17-én rendezett jubileumi
tudományos konferencia tanulmányai

Szerkesztette:
Dezső Krisztina – Molnár Dávid – Schmelczer-Pohánka Éva

Pécs, 2016

A kötet megjelenését támogatta:

Pécsi Egyházmegye

Pécsi Tudományegyetem

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

Borítóterv: Gergely Zsuzsanna

Olvasószerkesztő: Fekete Ágnes

Kiadja a Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont
és a Pécsi Egyházmegye.

Felelős kiadó: Dr. Fischerné Dr. Dárdai Ágnes és Dr. Udvardy György

Nyomdai előkészítés: Virágmandula Kft.

Felelős vezető: a Kft. ügyvezetője
www.mandulavirag.hu

ISBN (print): 978-963-429-059-9

ISBN (pdf): 978-963-429-063-6

ISBN (epub): 978-963-429-060-5

ISBN (mobi): 978-963-429-061-2

ISBN (html): 978-963-429-062-9

ISSN: 1587-5202

© Szerkesztők és szerzők

© Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

© Pécsi Egyházmegye

TARTALOMJEGYZÉK

Ajánló (Dr. Fischerné Dr. Dárdai Ágnes).....	7
Köszöntő (Dr. Udvardy György)	9
KÖNYVTÁRTÖRTÉNET – A PÉCSI KÖNYVKULTÚRA A 18–19. SZÁZADBAN.....	11
Monok István: A könyvtárak nyilvánossága a 16–18. században.....	13
Schmelcz-Pohánka Éva: „Mennyire szép odabent! Mily nagy a hírneve kint!” A pécsi püspöki bibliotéka alapításának korabeli ismertetései és recepciói.....	25
H. Simon Katalin: A Szombathelyi Püspökség szerepvállalása Szombathely kulturális életében a 18. század végén.....	47
Kocsis Éva: Mátyás Flórián kutatásai és könyvtára Pécsen.....	61
Gergely Zsuzsanna: Illustrationes – Régi könyves metszetgyűjtemény	89
OKTATÁS- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET	97
F. Dárdai Ágnes: Pécsi vonatkozású történelemtankönyvek a Pécsi Püspöki Joglyceumban (1865–1922).....	99
Egyed Emese: A fegyelmezett világ munkása. Daniele Concina a színjátszás veszedelméről.....	113
Boda Miklós: Az Erzsébet Tudományegyetem Könyvtára Balogh Károly (1879–1944) irodalomtörténész és műfordító életében....	129
JOG- ÉS HADTÖRTÉNET.....	147
Kiss Gábor: A 19–20. század kánonjogi műveltsége Pécsen	149
Pókecz Kovács Attila: Huszty István <i>Jurisprudentia Practicájának</i> hatása a 18. századi jogi oktatásra.....	163
Tegzes Ferenc: A <i>Világháború Heti Postája</i> képanyaga. Egy újabb érték a Klimó Könyvtár kincses ládjából.....	177
IRODALOMTUDOMÁNY.....	199
Maczák Ibolya: A méhkirálynő édes uralma. Esterházy Krisztina Jozefa felett mondott temetési beszéd a Klimó Könyvtárban.....	201
Nagy Imre: Az Olvasó, a Cenzor, a Könyvek és „egy gonosz lelkű Pap” (Szerzői szerepek Alexovics Vazul A ‘Könyvek’ Szabados Olvasásáról című könyvében)	209
Hartvig Gabriella – Jankovits László: A bárd és a magyarok. Michael Denis <i>Protepticónja</i> a Klimó Könyvtárban.....	217
A KLIMO KÖNYVTÁR TÖRTÉNETÉHEZ KAPCSOLHATÓ SZEMÉLYEK	243
Borsy Judit: Koller József nagyprépost francia kapcsolatai. Francia levelek a Klimó Könyvtárban.....	245

Hencz Enikő: Mit ajánlhatott Dobai Székely Sámuel Klimó György pécsi püspöknek? Dobai Székely Sámuel könyvtárának kínálata.....	267
T. Papp Zsófia: Agyich István kéziratos versei a Klimó Könyvtárban. <i>Ille vir est, quem Phoebus amat, cui Pallas amica est</i>	277
TÖRTÉNETTUDOMÁNY.....	321
Nagy János: Baranya vármegye követei az 1751. évi országgyűlésen	323
Vitári-Weber Adrienn: Egy főpapi magángyűjteménytől a (nyilvános) múzeum felé. A pécsi püspöki könyvtár numizmatikai gyűjteménye a kezdetektől 1918-ig	335
A KÖTET SZERZŐI.....	385

AJÁNLÓ

A pécsi püspöki könyvtárat 1774-ben alapította és tette nyilvánossá Klimo György püspök. A könyvgyűjtemény Magyarország első nagy nyilvános könyvtára volt. Az alapító püspök célja, hogy újraalapítsa a pécsi egyetemet, nem valósult meg, azonban létrehozott egy olyan tudományos könyvtárat, amelyben a vallástudomány mellett a jog-, orvos-, bölcsészet- és természettudomány korábbi és korabeli szakirodalmá és kéziratos forrásai is helyet kaptak. Klimo püspök álma az egyetemi könyvtárrá válásról csak 1923-ban az Erzsébet Tudományegyetem Pécsre költözésével vált valóra, mikor Zichy Gyula püspök örökös használatra átengedte a könyvtárat az egyetem hallgatói és tanárai számára.

A 2014-es évforduló kapcsán a Pécsi Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont, valamint a Pécsi Egyházmegye közös programsorozattal ünnepelte a könyvtár 240 éves fennállásának jubileumát. A hajdani püspöki bibliotéka Arany- és Szepesy-termében egy 26 vitrines, enteriőr kiállítás került megrendezésre, *„Itt van, György főpap a Te könyvtárad (...) mindenki számára nyitva áll.” Ritkaságok és kuriózumok a 240 éve alapított Klimó Könyvtárból* címmel. A rendkívül színes tárlat átadására 2014. május 22-én került sor a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtörténeti Munkabizottságának Pécsre kihelyezett, tavaszi ülésének keretében. A kiállításban a könyvtár ritkán látott kéziratait, kódexeit, legszebb ősnymtatványait, ritkaságait mutattuk be.

Az évfordulós programsorozat záró akkordjaként 2014. október 16–17-én a Dóm Kötárban *„Új könyvtár virul itt, tele rendbe rakott tudománnyal. Fontos, hogy mindent nyitva találsz odabent.” Tudomány és kutatás a Klimó Könyvtárban* címmel, tudományos szimpózium keretében 28 előadó adott számot az egykori püspöki bibliotéka állományában végzett, jelenkori kutatásainak eredményeiről. A témakörök a könyvtártörténet, az oktatás- és művelődéstörténet, a jog- és hadtörténet, irodalom- és történettudomány, valamint a hajdani püspöki könyvtárhoz köthető neves pécsi személyekhez kapcsolódó kutatásokat ölelik fel.

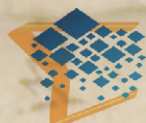
Ajánlom tehát a Tisztelt Olvasók figyelmébe a *Pécsi Egyetemi Könyvtár kiadványai* sorozatának 13. kötetét, amelyben a 240 éves bibliotékához kapcsolódó legújabb tudományos kutatásokról olvashatnak érdeklődők.

Pécs, 2016. február

Fischerné Dárdai Ágnes
főigazgató

A Pécsi Egyetemi Könyvtár kiadványai 13.

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont

